

LBRIS

We know
books

FLORICA ORȚAN
(Coordonator)

PEDAGOGIE ȘI ELEMENTE DE PSIHOLOGIE

Ediția a IV-a revizuită și adăugită

Cuvânt înainte de Constantin BUNGĂU

INSTITUTUL EUROPEAN
2021

Cuprins

Cuvânt înainte	9
Prefață	11
Capitolul I. Educația, învățământul și societatea contemporană în secolul XXI: context, tendințe, reforme. Documente și strategii UE și CE (Lisabona, Bologna, Copenhaga, Berlin)	13
Florica Orțan	
Capitolul II. Provocările lumii contemporane în educație. Strategia Europa 2020. Perspectiva educației pentru toată viața. Orientări și tendințe contemporane în învățământ	24
Florica Orțan	
Capitolul III. Elemente de bază în evaluarea progresului școlar în învățământul preuniversitar	33
Valentin Cosmin BLÂNDUL	
Capitolul IV. Statutul epistemologic al pedagogiei. Normativitatea pedagogică	49
Laurențiu Mândrea	
Capitolul V. Domenii educaționale (educația intelectuală, morală, estetică și artistică, fizică și sportivă, tehnologică / profesională). Noile educații. Alternative educaționale (Step-by-Step, Montessori, Waldorf)	59
Mariana Marinescu	
Capitolul VI. Educația permanentă. Autoeducația	82
Laurențiu Mândrea	
Capitolul VII. Educabilitatea: concept, factori (ereditatea, mediul, educația, omul însuși/sinele). Teorii fundamentale (ereditarismul, ambientalismul, epigenetismul piagetian). Mediile educaționale	87
Claudia Hanga	
Capitolul VIII. Perspective moderne asupra personalității umane	98
Julien-Ferencz Kiss	

Capitolul IX. Inteligența umană în practica educațională	119
Julien-Ferencz Kiss	
Capitolul X. Creativitate, inovație și educație pentru excelență a copiilor, elevilor, tinerilor cu potențial aptitudinal ridicat	127
Claudia Hanga	
Capitolul XI. Finalitățile educației: clasificare (ideal, scop, obiective educaționale). Taxonomii (Bloom, Krathwohl, Harrow). Proceduri de operaționalizare. Aplicații	135
Adela Bradea	
Capitolul XII. Teoria și metodologia curriculumului: statut epistemologic, dezvoltări actuale, documente curriculare, teorii privind proiectarea și dezvoltarea curriculumului școlar. Conținuturi: concept, criteriile de selecție, organizare, modalități de integrare curriculară (monodisciplinaritatea, pluridisciplinaritatea, interdisciplinaritatea, transdisciplinaritatea)	147
Florica Orjan	
Capitolul XIII. Procesul de învățământ	170
Valentin Cosmin Blândul	
Capitolul XIV. Învățarea: modele explicative, resurse, influențe asupra învățării	182
Renata Marinela Pop	
Capitolul XV. Predarea: concept, modele, strategii, relația stiluri de predare – stiluri de învățare	198
Adela Bradea	
Capitolul XVI. Strategii didactice utilizate în învățământul preuniversitar	210
Valentin Cosmin Blândul	
Capitolul XVII. Comunicare și relații de comunicare pedagogică didactică: modele. gestionarea conflictelor și prevenirea violenței în școală. Aplicații	223
Claudia Pop	
Capitolul XVIII. Succesul și insuccesul școlar. Programe de intervenție personalizată. Asistența psihopedagogică în școală	237
Laurențiu Mândrea	
Capitolul XIX. Proiectarea, implementarea și evaluarea documentelor curriculare (plan, programă, manual, auxiliare)	243
Mariana Marinescu	

Capitolul XX. Managementul instituției școlare: fundamente teoretico-metodologice. Stiluri de conducere. Schimbare și dezvoltare organizațională. Descentralizarea învățământului: rol, funcții, mecanisme	255
Florica Orțan	
Capitolul XXI. Managementul clasei de elevi. Tipuri de culturi organizaționale. Clasa de elevi și rolurile profesorului-manager	275
Claudia Florina Pop	
Capitolul XXII. Managementul proiectelor de cercetare în științele educației	297
Mariana Marinescu, Georgeta Groza	
Capitolul XXIII. Educația elevilor cu nevoi speciale	321
Renata Marinela Pop	
Note despre autori	337

*Capitolul II***Provocările lumii contemporane în educație. Strategia Europa 2020. Perspectiva educației pentru toată viața. Orientări și tendințe contemporane în învățământ**

Florica Orțan

Argument

Sunt analizate și delimitate cele mai importante provocări ale lumii contemporane în educație, care justifică importanța și valoarea strategiei Europa 2020. Ilustrând numeroasele orientări și tendințe contemporane din domeniul învățământului, transformări structurale, precum și modificările în domeniul conținutului, metodologiei, instrumentarului etc., autorul subliniază importanța educației pentru întreaga viață, inclusiv necesitatea amorsării unei educații a seniorilor și bine fundamentată și care să răspundă cu promptitudine realităților României contemporane.

Obiective

- Să înțeleagă și să caracterizeze provocările lumii contemporane în educație și tendințele actuale din învățământ;
- Să argumenteze importanța Strategiei Europa 2020;
- Să explice necesitatea educației pentru toată viața.

Cuvinte-cheie: *provocările lumii contemporane, Strategia Europa 2020, educație permanentă, educația seniorilor, tendințe contemporane în învățământ*

1. Provocările lumii contemporane

Lumea contemporană, care ar putea fi definită ca o eră postmodernă, se deosebește radical, atât de epoca modernă, cât mai ales de celelalte etape ale evoluției societății omenești. Cel mai mult atrage atenția ritmul rapid de dezvoltare, care trebuie înțeles nu numai ca expansiune geografică, în sensul de europenizare și mondializare, dar mai ales din perspectiva unei transformări profesionale, structurale, cum ar fi cibernetizarea, automatizarea, digitalizarea. Asistăm nu numai la o creștere a volumului producției de bunuri materiale, cât și la o creștere a calității și varietății lor. În paralel, asistăm la un efort general de democratizare, asigurarea pieții, limitarea înarmării, mai ales a înarmării nucleare. O trăsătură esențială a

epocii contemporane este creșterea rolului tehnologiei și a științei, a inovațiilor venite din aceste domenii, ceea ce provoacă o mai mare flexibilitate ocupațională și o restructurare spectaculoasă a valorilor culturale și spirituale.

Încercând să delimiteze și să caracterizeze provocările lumii contemporane în educație, Emil Păun apreciază pertinent că școala suferă numeroase provocări de factură socială și organizațională. Principiul egalității și echității are ca efect o extindere și o diversificare a sistemelor școlare. Încercând să sistematizeze aceste provocări ale lumii contemporane în educație, Emil Păun prezintă concepția lui A. Hargreaves, care insistă asupra faptului că mutațiile lumii contemporane afectează nu numai finalitățile școlii, dar și structurile sale organizaționale.

Hargreaves delimitează șapte dimensiuni, conținând astfel de provocări:

- 1) „Flexibilitatea ocupațională”, generată de avântul tehnologic;
- 2) Globalizarea și mondializarea aflată în permanentă confruntare cu tentativele de afirmare a identităților naționale și comunitare;
- 3) O anumită incertitudine în știință, care se datorează extinderii explozive a acesteia, care numai cu mare greutate poate fi evaluată;
- 4) Restructurarea instituțională, care generează un „mozaic în mișcare”;
- 5) Criza psihologică accentuată, caracterizată prin anxietate, depresie și preocupări tot mai insistente în domeniul moralei și religiei;
- 6) Accentul pus pe lumea imaginilor „instantanee și de aparențe artificiale”;
- 7) „comprimarea timpului și spațiului” (Hargreaves, *apud.* Tardif și Lessard, 1999; Păun, 2017).

Provocările lumii contemporane în educație sunt analizate de Constantin Cucuș într-o manieră relativ mai bine determinată. Pedagogul ieșean este preocupat de restructurarea instituțiilor școlare, de unde formula „reforma sistemului educativ – un țel și un demers fără sfârșit”. După C. Cucuș, lumea contemporană poate fi caracterizată îndeosebi prin proiectivitate, managementul fiind înțeles din această perspectivă, într-o manieră rațională provocărilor lumii contemporane. Mai mult, chiar C. Cucuș constată că „*suntem obligați să ne planificăm activitățile pentru a deveni competitivi și eficienți. Societatea actuală se remarcă printr-o înaltă raționalizare a activităților, a resurselor, a timpului*” (Cucuș, 2014). Din această viziune ar reieși că educația ca acțiune predeterminată și programată, ar avea potențialul de a contribui într-o manieră satisfăcătoare la rezolvarea unor probleme sociale, culturale și științifice majore ale societății contemporane, având printre altele și funcții specifice complexe, cum ar fi, de exemplu, transferabilitatea competențelor între sistemele naționale de învățământ. Încercând să rezolve dilema, educația trebuie să fie raționalistă sau umanistă, C. Cucuș insistă asupra rolului școlii în pregătirea pentru valori pe termen lung atât a tinerilor, cât și a întregii comunități.

Interesant este și punctul de vedere a lui Ioan Chelemen, după care, diversitatea, integrarea și incluziunea pot fi considerate provocări semnificative ale școlii contemporane. Se apreciază, în acest context, că „*integrarea socială a*

persoanelor cu dizabilități, cu precădere integrarea și incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educative speciale” (Chelemen, 2010), reprezintă o problemă de mare actualitate, deoarece integrarea socială trebuie văzută ca o „*integrare maximală*” și educația specială nu este sinonimă cu educația separată.

Specialiștii în științele educației au relevat câteva caractere ale problematicii lumii contemporane. Alături de globalizare, devenită de data aceasta și un caracter global, este menționat și caracterul universal, în sensul că toate țările și comunitățile sunt antrenate în vârtejul schimbărilor. Se insistă, de asemenea, asupra evoluțiilor tot mai rapide și greu previzibile „*în sensul că oamenii se văd puși în fața unor situații complexe pentru care nu sunt pregătiți, pentru abordarea cărora nu au metode sau soluții adecvate*”

(https://www.didactic.ro/materiale/29593_educa-ia-i-provoc-rile-lumii-contemporane-referat)

Aceeași specialiști definesc caracterul pluridisciplinar al problematicii lumii contemporane, în sensul că monodisciplinaritatea nu mai prezintă garanție în fața mutațiilor rapide ale lumii contemporane, atât sub aspect social cultural, cât și din punct de vedere ocupațional. De deosebeste, de asemenea, un caracter prioritar și **presant**, adică presiunile exercitate „*sunt puternice, de neeludat, cerând răspunsuri prompte financiare importante*” (ibidem). Pentru a face față provocărilor, soluția cea mai potrivită este aceea a abordării științifice raționale, punându-se accent pe investigație inovativă, pe efortul permanent de integrare instituțională, în problematica socială, economică și culturală a comunității.

Unul dintre răspunsurile cele mai adecvate în fața provocărilor lumii contemporane este educația pentru excelență.

Schițând câteva repere ale viitorului apropiat, Ioan Neacșu se referă la posibile extinderi ale pretenției roboților, la fotografie fără flash, microcristalografia, sau mașina de văzut-citit gândurile etc. Ioan Neacșu semnalizează importanța creativității și inovației educaționale, accentului pe care ar trebui să-l punem pe stimularea fluidității fluentei și flexibilității gândirii în activitatea educativă, intervenind asupra factorilor inhibitori și barierele conduitei creative, cu alte cuvinte, se impune formarea unui profesor creativ, capabil să folosească metode și procedee euristice, cu alte cuvinte, constituirea unor tehnici de antrenament creativ, la care să fie invitați profesorii. Sunt soluții, de exemplu, programele de pregătire a cadrelor didactice, care ar avea ca obiect, relația dintre creativitate și gândire. Ioan Neacșu apreciază astfel, că „*prin reutilizarea gândirii laterale și a celei analogice, învățarea (studiul școlar) va fi mai temeinică, se va baza pe elemente facilitatoare ale re-organizării, re-combinării, re-sistemizării, în maniere proprii, a datelor / informațiilor / cunoștințelor de la care s-a plecat. Un conținut informațional bogat, bine articulat în rețele, orientează, stimulează procesul învățării creative, al procesului creativ însăși*” (Neacșu, 2008).

2. Strategia Europa 2020

Formarea și extinderea Uniunii Europene reprezintă o condiție principală pentru asigurarea și dezvoltarea nivelului general de civilizație al țărilor de pe acest continent. Un rol deosebit în promovarea acestui principiu al integrării sociale și culturale, l-au avut frecvențele întâlniri dintre reprezentanții acestei țări, care s-au soldat prin elaborarea și aprobarea unor documente de maximă importanță.

S-a cristalizat, astfel, „Strategia Europa 2020”, care poate fi considerată, bineînțeles, în același timp, o politică europeană, dar și a fiecărei țări, angajate în acest vast proiect.

Institutul European din România, sintetizând principalele documente și programe, a elaborat un material sintetic în care găsim prezentate jaloanele principale ale evoluției economice, sociale, culturale ale Europei, până în anul 2020.

Materialele Institutului European din România au la bază concepția lui Jose Manuel Barroso, fost președinte al Comisiei Europene, care a precizat că *„Europa 2020 reprezintă strategia Consiliului Europei pentru următorii zece ani. Într-o lume aflată într-o permanentă schimbare, Uniunea Europeană dorește să devină o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Aceste trei priorități se sprijină reciproc și sunt în măsură să ajute Uniunea Europeană și statele membre să obțină un nivel ridicat de ocupare a forței de muncă, de productivitate și de coeziune socială”* (Institutul European din România).

Strategia Europa 2020 se prezintă ca o multitudine de acțiuni și activități intercorelate, care sunt chemate de câteva obiectivele economice, sociale și educative. Dincolo de obiectivele precum ocuparea forței de muncă sau lupta împotriva sărăciei, Strategia Europa 2020 își propune obiective relativ precise în domeniul educației (să se reducă rata abandonului școlar timpuriu, sub 10%, să crească ponderea populației cu studii superioare, având vârste între 30-34 de ani), precum și în domeniul cercetare și dezvoltare) să investească 3% din PIB-ul Uniunii Europene în cercetare și dezvoltare). După cum se poate vedea, obiectivele Strategiei Europa 2020, sunt generale, deși conțin și o nuanță de obligativitate. România, din păcate, se încadrează mai greu în standardele educative, principalele eforturi, fiind orientate în direcția reorganizării învățământului, asigurării bazei materiale și a unui grup important de obiective ale strategiei, intitulat *„inițiative emblematice”*, se referă într-o măsură și mai mare la problematica educațională. Amintim în acest context, Programul *„Tineret în mișcare”* prin care se urmărește optimizarea sistemului de educație europeană, atât prin programul de studii finanțate de Uniunea Europeană, cât și prin platforme care să-i ajute să-și găsească locuri de muncă. Programul *„O agendă digitală pentru Europa”*, prin care se vizează accesul mai mare al tuturor cetățenilor la avantajele tehnologiei digitale are numeroase implicații educaționale, atât la nivelul școlilor cât și al orientării individuale al tinerilor.

Sintetizând politicile educaționale europene, Teodor Pătrăuță apreciază că cele mai multe eforturi ale instituțiilor europene sunt orientate în direcția asigurării accesului la educație. Facilitatea accesului la educație ar presupune:

- „crearea unui spațiu propice învățării;
- asigurarea atractivității educației și formării;
- promovarea cetățeniei active, a egalității de șanse și a coeziunii sociale” (Pătrăuță, 2009).

Același autor formulează câteva programări, cum ar fi: primele direcții, acestea referindu-se la cele opt domenii de competență delimitate la nivel european, precum și împuternicirea factorilor de conducere din instituțiile școlare de a planifica și de a adapta curriculumul la nevoile locale „prin aprovizionarea lor cu resurse în vederea dezvoltării staff-ului și stimularea cooperării cu comunitatea locală” (*idem*). Teodor Pătrăuță remarcă două direcții mai importante ale strategiilor europene, primul: educația antreprenorială, și al doilea: asigurarea egalității de șanse.

Principiul egalității de șanse, care în lumii mari a fost respectat în România, mai ales după 1989, se referă nu numai la interzicerea discriminării de naționalitate, etnie și sex, dar și la alte criterii mai discrete, cum ar fi cele de handicap.

3. Perspectiva educației pentru toată viața

O componentă de bază a strategiei Europa 2020, relativ distinctă, se referă la asigurarea perspectivei educației pentru toată viața. Numeroși specialiști și, în primul rând, teoreticieni ai educației, au relevat cu mult timp în urmă, dar din ce în ce mai insistent, limitele sistemului de educație, fundamentat pe educația inițială. Acest sistem tradițional de educație are dezavantajul că limitează acțiunea factorilor școlari numai pe parcursul primelor stadii de viață. Tânărul absolvent al unei instituții de învățământ și-ar încheia practic activitatea educativă urmând să treacă la o nouă fază de activitate, cea profesională. Această delimitare este nu numai convențională, dar și dăunătoare, prin sugestia pe care o implică, aceea că absolventul ar trebui să renunțe la activitățile formative, spre deosebire de mentalitățile tradiționale, care au tendința de a limita procesul educativ la formarea inițială, numeroși specialiști precum Ramona Paloș, Simona Sava, Dorel Ungureanu sau Teodor Pătrăuță au arătat că în afară de educația inițială școlară, există și se pot dezvolta și alte sisteme formative, cum ar fi:

- programele de perfecționare, care vizează revederea cunoștințelor de bază ale specialiștilor și actualizarea lor cu ultimele noutăți;
- conversia profesională sau programul oferirii celei de-a doua șanse acelor absolvenți care nu se pot adapta în specializarea inițială și caută tot mai insistent să-și găsească o nouă specializare adecvată abilităților și interesului lor;
- educația adulților sau educația permanentă fără vârstă, care include diverse programe oferite de instituții abilitate din domenii culturale, artistice, filantropice etc.;

- educația seniorilor menită să susțină procesul educativ al vârstnicilor (peste 55 de ani), în conformitate cu interesele și preocupările lor.

Sintetizând o serie de idei și sugestii din diverse documente internaționale, Simona Sava apreciază că educația permanentă este solicitată de fenomene sociale cum ar fi: sărăcia, șomajul, migrația transfrontalieră, deteriorarea mediului social și natural „*la problemele enumerate și la multe altele cunoscute tuturor, cu care ne confruntăm constant, direct sau indirect, educația adulților și-a dovedit capacitatea de ameliorare*” (Sava, 2007).

Educația pe parcursul întregii vieți se corelează din ce în ce mai mult cu un grup important de proiecte europene, care vizează extinderea spațiului formativ. Pornind de la sesizarea schimbărilor autentice care au loc tot mai frecvent în societatea contemporană, Simona Alecu observă pertinent că „*orice ar fi, trecând prin numeroase schimbări ai căror martori sau actori suntem uneori, ne simțim antrenați spre un timp prospectiv. Cea mai bună metodă de adaptare la acest timp prospectiv este de a anticipa, de a prevedea viitorul. Se schițează astfel proiectul care devine pentru toți o necesitate sau, altfel spus, un mod de adaptare*” (Alecu, 2007).

Aceeași afinitate pentru proiectele europene întâlnim și în domeniul educației seniorilor. Precizând că la baza acestui gen de educație stau concepte noi, precum îmbătrânirea activă sau ranforsarea potențialului seniorilor, Alexandru Strungă constată că este vorba de un domeniu relativ distinct, care atrage tot mai mult atenția, începând cu deceniul al VII-lea al secolului trecut. Observându-se că seniorii, inclusiv persoanele în vârstă de peste 65 de ani, reprezintă un segment tot mai mare al populației europene, factorii de conducere din societate și instituțiile educative nu mai pot rămâne incerte, „*se impune, așadar, delimitarea unui domeniu de studiu – educația pentru seniorii, care are obiective, teorii, metodologii didactice specifice, în raport cu educația tradițională și cu educația adulților*” (Strungă, 2011).

4. Orientări și tendințe contemporane în învățământ

Învățământul contemporan cunoaște o dezvoltare spectaculoasă, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ. Încercând să sistematizăm numeroasele tendințe contemporane de evoluție și dezvoltare, vom menționa în cele ce urmează trei puncte de vedere mai bine conturate, după Emil Păun, Lucian Ciolan și Ion Negruț Dobridor.

Menționându-se în orizontul mai larg al științelor educației și focusându-se în același timp asupra unor dileme contemporane privind școala și profesia didactică, Emil Păun încearcă să caracterizeze școala în era organizațională. Referindu-se la deosebirile dintre școală și universitate, pe de o parte, și celelalte organizații educative, pe de cealaltă parte, Emil Păun precizează că primele au ca obiect învățarea și producerea de învățare „*când spunem că școala este o organizație care învață și produce învățare, avem în vedere capacitatea acesteia de a acu-*

mula resurse și de a forma competențe, capacitatea ei de schimbare și dezvoltare” (Păun, 2017).

După Emil Păun, numeroasele tendințe contemporane din domeniul învățământului, au ca sorginte cultura școlii, aceasta înțelegându-se ca un sistem de valori și tradiții. Conservarea și apărarea tradițiilor este confruntată permanent cu inițiativa inovatoare tot mai frecventă în domeniul inovativ. Au loc mutații structurale, unele dintre ele aducând lumea școlii în lumea birocratică, altele orientând școala spre activitățile culturale. Emil Păun observă că lumea birocratică, care este prin natura ei normativă și instrumentalizată, afectează în primul rând managementul școlii. Sunt relevante, în acest sens, eforturile de omogenizare a curriculumului și a ansamblului de reguli de desfășurare la nivel european. Pe de altă parte, observă Emil Păun, caracteristice dezvoltării cognitive și psihologice ale elevilor, deosebite la anumite vârste, motivațiile adiacente implică alte traiectorii.

În relativă concordanță cu unele constatări ale lui Emil Păun, Lucian Ciolan analizează, într-o manieră relativ mai sistematică, relația dintre globalizare și educație, delimitând noi semnificații ale conceptului de învățare.

Examinând cu meticulozitate liniile de influență ale relației globalizare – educație, evidențind importanța schimbărilor de pe piața muncii, afirmarea tot mai impetuoasă a culturilor locale și a identităților cosmopolite, Lucian Ciolan se referă, pe larg, la tehnologiile informaționale și de comunicație, care schimbă realitatea educațională. Se indică, astfel, procese cum ar fi: apariția și dezvoltarea instruirii asistate de calculator, impactul internetului asupra curriculumului, apariția și extinderea învățământului deschis, la distanță etc. Alte considerații referitoare la creșterea competiției, schimbarea peisajului organizațional, merită, de asemenea, analize distincte.

Tendința tinerilor din societatea contemporană este de a-și gândi viitorul în termenii globalizării. Cariera primește valențe care trec dincolo de granițele țării în care tânărul își găsește un loc de muncă. Politicile neoliberale și dezvoltarea puternică a tehnologiei trebuie luate în considerare, dar alături de lipsa locurilor de muncă, șomajul și nesiguranța locului de muncă. Tinerii care își proiectează carierele vor fi nevoiți să gândească inclusiv în termeni de riscuri sociale, diverse provocări politice și economice, alături de chestiuni de mediu, iar deciziile pe care le iau, vor avea o implicare directă în tipul de educație în care s-au format, cât și în etapele educaționale în care se vor implica în viitor. În acest context, educația se poate organiza pentru a pregăti tinerii pentru a gândi nu atât în termeni strict personali, cât în termeni globali, ei fiind parte a unui sistem în care toți participanții contează (Di Maggio, Ginevra, Santilli, Nota, Soresi, 2021).

În societatea contemporană, educația, egalitatea și cetățenia sunt chestiuni de o importanță fundamentală, având în vedere că promovează dreptul tuturor cetățenilor de a avea acces la ele. Accesul la educație creează dezvoltarea armonioasă și completă a personalității umane, oferind un sentiment de demnitate care, la rândul său, întărește respectul pentru drepturile umane. Libertățile fundamentale

ale oricărei ființe umane sunt bazele construirii unei societăți armonioase, în care toți cetățenii, dar și persoanele care emigrează, din diverse cauze, își găsesc un rost, pornind de la principiul demnității umane. Societatea se dezvoltă și promovează valori, doar în contextul dezvoltării corecte a unui sistem educațional viabil și implementabil (Follesdad, 2007).

Sistemul de educație țintește îmbunătățirea calității actului de predare, nu doar la nivel de materie, ci și la nivel de instituție. Îmbunătățirea este un proces, care țintește nu doar cadrele care au nevoie de perfecționare, ci întregul corp didactic, atât la nivel de școală (instituție), cât și la nivel de sistem regional și național. Motivul are a face cu faptul că elevii sunt beneficiarii actului de predare, iar acesta din urmă depinde exclusiv de abilitățile și competențele dobândite de cadrele didactice. Sistemul de învățământ funcționează prin procese complexe de implementare a strategiilor de perfecționare, atât la nivel de instituție, cât și la nivel sistem național. Provocarea este de a identifica procedurile și metodele potrivite, pentru a construi un sistem util și practic, în care profesorii se perfecționează într-un mediu adecvat, lipsit de constrângeri și presiuni inutile, iar elevii beneficiază de cele mai bune condiții pentru a-și putea construi o perspectivă cât mai clară despre provocările carierei (Fieldhoff, Radisch, 2021).

Din perspectiva teoriei generale a curriculumului, I. Negruț Dobridor delimitează cel puțin zece colocvii ale dezvoltărilor educaționale și pedagogice, care pot fi asimilate, în mare măsură, unor orientări și tendințe contemporane în învățământ. Numite pedagogii, sau provincii curriculare, delimitările lui I. Negruț Dobridor descriu tendințe precum: multiculturalitatea educațională, feminizarea activităților educative, multiplicarea strategiilor didactice care se bazează pe autobiografii sau pe prezentarea modelelor de viață a unor mari personalități. Alte tendințe contemporane din învățământ sunt propulsate de teorii și concepții. Pot fi enumerate astfel: educație fenomenologică, cea poststructuralistă, postconstructivistă, etnometodologică.

Direcția poststructuralistă „poate fi considerată inima pedagogiei postmoderniste propriu-zise, domeniu central al gândirii noi, care-și propune să spargă limitele și să depășească prejudecățile gândirii moderne” (Dobridor, 2008).

Bibliografie

- ***. (2014). *Institutul European din România. Strategia Europa 2020 și stadiul implementării în România*, Diana Filip (coord). București.
- Alecu, Simona. (2007). *Dezvoltarea organizației școlare. Managementul proiectelor*. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A.
- Chelemen, Ioan. (2010). „*Diversitatea, integrarea și incluziunea – provocări ale școlii contemporane*”. În Dobrescu Emilian (coord.), Nicolae Iancu, *Politici internaționale. Relevanță și eficiență*. București: Editura Eurolobby.
- Ciolan, Lucian. (2008). *Învățarea integrată. Fundamentele pentru un curriculum transdisciplinar*. Iași: Ed. Polirom.